ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PHILIPPE LÉGER
της 28ης Οκτωβρίου 1999 *

1. Η παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη [1] (στο εξής: οδηγία 87/102 ή οδηγία) [2].

Το Landgericht Potsdam (Γερμανία) ερωτά αν η οδηγία αυτή μπορεί να έχει εφαρμογή σε σύμβαση εγγυήσεως που συνάπτεται από «καταναλωτή» προκειμένου να διασφαλιστεί η εξόφληση πιστώσεως που χορηγήθηκε σε τρίτον από εμπορική επιχείρηση.

I — Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 87/102

2. Η οδηγία 87/102 εξασφαλίζει στους καταναλωτές των κρατών μελών μια ελάχιστη προστασία στον τομέα της καταναλωτικής πίστεως.

3. Το άρθρο 1 αυτού του κειμένου ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις συμβάσεις πίστωσης.

2. Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας:

α) "καταναλωτής" είναι κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, με τις δικαιοπραξίες που καλύπτει η παρούσα οδηγία, επιδιώκει σκοπούς που μπορούν να θεωρηθούν άσχετοι με την επαγγελματική δραστηριότητά του·

β) "πιστωτικός φορέας" είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων που χορηγεί πίστωση στο πλαίσιο της εμπορικής, επιχειρηματικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας·

γ) "σύμβαση πίστωσης" είναι η σύμβαση δυνάμει της οποίας πιστωτικός φορέας χορηγεί ή υπόσχεται να χορηγήσει σε

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

1 — ΕΕ 1987, L 42, σ. 48.

2 — Η οδηγία 87/102 έχει τροποποιηθεί δύο φορές, με την οδηγία 90/88/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Φεβρουαρίου 1990 (ΕΕ L 61, σ. 14), και με την οδηγία 98/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998 (ΕΕ L 101, σ. 17). Πλην αντίθετης ενδείξεως, θα χρησιμοποιώ τους όρους «οδηγία 87/102» ή «οδηγία» για να χαρακτηρίσω την οδηγία 87/102, όπως έχει τροποποιηθεί με τα δύο προπαρατεθέντα κείμενα.

καταναλωτή πίστωση με τη μορφή προθεσμίας πληρωμής, δανείου ή οποιασδήποτε άλλης παρόμοιας χρηματοδοτικής διευκόλυνσης·

(...)

δ) "συνολικό κόστος της πίστωσης για τον καταναλωτή" είναι το κόστος της πίστωσης στο οποίο περιλαμβάνονται οι τόκοι και λοιπές επιβαρύνσεις που συνδέονται άμεσα με τη σύμβαση πίστωσης και που υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις ή τις πρακτικές που υφίστανται ή πρόκειται να καθιερωθούν από τα κράτη μέλη·

ε) "συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο" είναι το συνολικό κόστος της πίστωσης εκφραζόμενο ως ετήσιο ποσοστό του ποσού της παρεχόμενης πίστωσης και υπολογιζόμενο σύμφωνα [με τις διατάξεις οδηγίας]»

4. Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 87/102:

«1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

(...)

β) στις συμβάσεις μίσθωσης, εκτός εάν οι συμβάσεις αυτές προβλέπουν ότι η κυριότητα θα περιέλθει τελικά στο μισθωτή·

(...)

στ) στις συμβάσεις πίστωσης που αφορούν ποσά κατώτερα των 200 ECU, ή ανώτερα των 20 000 ECU·

(...)».

5. Δυνάμει του άρθρου 4 της οδηγίας 87/102:

«1. Οι συμβάσεις πίστωσης καταρτίζονται εγγράφως. Ο καταναλωτής λαμβάνει αντίτυπο της έγγραφης σύμβασης.

2. Στην έγγραφη σύμβαση αναφέρεται:

α) το συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο·

β) οι προϋποθέσεις τυχόν τροποποίησης του συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτοκίου.

(...)

γ) περιγραφή του ποσού, του αριθμού και της περιοδικότητας ή των ημερομηνιών των δόσεων τις οποίες πρέπει να καταβάλλει ο καταναλωτής για την εξόφληση του δανείου και την πληρωμή των τόκων και των λοιπών εξόδων, καθώς και το συνολικό ποσό αυτών των δόσεων όταν αυτό είναι δυνατό·

δ) περιγραφή των στοιχείων του κόστους που συνδέονται με την πίστωση και δεν έχουν περιληφθεί στον υπολογισμό του συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτοκίου, αλλά βαρύνουν τον καταναλωτή υπό ορισμένες προϋποθέσεις, καθώς και μια αναλυτική περιγραφή αυτών των προϋποθέσεων (...).

3. Η έγγραφη σύμβαση πρέπει επίσης να περιλαμβάνει και τα άλλα ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης.

Ως παράδειγμα, στο παράρτημα της οδηγίας αυτής περιέχεται κατάλογος των στοιχείων τα οποία τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν ουσιώδη και να απαιτήσουν να συμπεριλαμβάνονται στην έγγραφη σύμβαση.»

6. Κατά το παράρτημα Ι της οδηγίας 87/102, ο κατάλογος με «τα άλλα ουσιώδη στοιχεία της σύμβαση» περιλαμβάνει:

«1. [Ως προς] Συμβάσεις πίστωσης για τη χρηματοδότηση της προμήθειας ορισμένων αγαθών ή της παροχής ορισμένων υπηρεσιών

i) περιγραφή των αγαθών ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από την σύμβαση·

ii) τιμή τοις μετρητοίς και τιμή καταβλητέα βάσει της σύμβασης πίστωσης·

iii) το ποσό της τυχόν προκαταβολής, τον αριθμό και το ύψος των δόσεων, καθώς και τις ημερομηνίες κατά τις οποίες καθίστανται ληξιπρόθεσμες (...)

iv) αναφορά στο γεγονός ότι ο καταναλωτής δικαιούται να ζητήσει μείωση, σύμφωνα με το άρθρο 8 [της οδηγίας], αν προβεί σε πρόωρη εξόφληση [της πιστώσεως]·

v) το όνομα του κυρίου των αγαθών (εάν η κυριότητα δεν μεταβιβάζεται αμέσως στον καταναλωτή), και τους όρους υπό τους οποίους καθίσταται κύριος ο καταναλωτής·

vi) περιγραφή της τυχόν απαιτούμενης εγγύησης·

vii) τυχόν προθεσμία υπαναχώρησης·

viii) αναφορά σχετική με την απαιτούμενη ασφάλιση (ή ασφαλίσεις) και, όταν η επιλογή του ασφαλιστή δεν επαφίεται στον καταναλωτή, μνεία του σχετικού κόστους·

ix) η αναφορά της ενδεχόμενης υποχρεώσεως του καταναλωτή να σχηματίσει κατάθεση ταμευτηρίου ενός ορισμένου ποσού το οποίο πρέπει να κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό.

(...)»

7. Το άρθρο 15 της οδηγία 87/102 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ αυστηρότερες διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους δυνάμει της Συνθήκης.»

Οι εθνικές διατάξεις

8. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μετέφερε την οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο με τον Verbraucherkreditgesetz της 17ης Δεκεμβρίου 1990 [3] (νόμο περί της καταναλωτικής πίστεως, στο εξής: VerbrKrG).

9. Κατά το άρθρο 1 αυτού του νόμου, ο VerbrKrG έχει εφαρμογή στις συμβάσεις πιστώσεως που συνάπτονται «(...) μεταξύ προσώπου το οποίο κατά την άσκηση βιοποριστικής ή επαγγελματικής δραστηριότητάς του χορηγεί πίστωση (πιστωτής) (...) και φυσικού προσώπου, εκτός εάν η πίστωση (...) προορίζεται για την ίδια ασκουμένη βιοποριστική ή μη μισθωτή επαγγελματική του δραστηριότητα (καταναλωτής)» [4].

Η γερμανική νομοθεσία προστατεύει επομένως, εκτός από τα φυσικά πρόσωπα που λαμβάνουν πίστωση για ιδιωτικούς σκοπούς, τα πρόσωπα που λαμβάνουν πίστωση προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τη δημιουργία μελλοντικής επαγγελματικής δραστηριότητας. Αντιθέτως, αποκλείει από το πεδίο της εφαρμογής τα φυσικά πρόσωπα που λαμβάνουν πίστωση προκειμένου να χρηματοδοτήσουν υφιστάμενη επαγγελματική δραστηριότητα.

3 — *BGBl.* I, σ. 2840.

4 — Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του VerbrKrG ορίζει τη «σύμβαση πιστώσεως» ως «(...) σύμβαση με την οποία ο πιστωτής χορηγεί ή υπόσχεται να χορηγήσει στον καταναλωτή πίστωση εξ επαχθούς αιτίας υπό τη μορφή δανείου, αναβολής πληρωμής ή άλλης χρηματοδοτικής ενισχύσεως».

10. Το άρθρο 7 του VerbrKrG παρέχει στον καταναλωτή το δικαίωμα υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση πιστώσεως εντός ορισμένης προθεσμίας με δήλωση ανακλήσεως [5]. Η προθεσμία αυτή έχει οριστεί σε μια εβδομάδα από την ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος πληροφορήθηκε δεόντως για την ύπαρξη του δικαιώματός του ανακλήσεως. Αν δεν λάβει αυτή την πληροφορία, ο καταναλωτής μπορεί να ασκήσει το δικαίωμά του ανακλήσεως καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως πιστώσεως, αλλά το αργότερο εντός προθεσμίας ενός έτους από την ημερομηνία της δεσμεύσεώς του.

II — Τα περιστατικά και η διαδικασία της κύριας δίκης

11. Στις 8 Δεκεμβρίου 1993, η εταιρία Berliner Kindl Brauerei AG (στο εξής: ζυθοποιείο) παρέσχε στον κ. Diesterbeck (άλλως ο «πρωτοφειλέτης») δάνειο 32 000 γερμανικών μάρκων (DEM), συνήψε δε και σύμβαση μισθώσεως εξοπλισμού καταστήματος αξίας 58 523 DEM. Η σύναψη των δύο αυτών συμβάσεων σκοπούσε στη διευκόλυνση του πρωτοφειλέτη να χρηματοδοτήσει τη δημιουργία ενός εστιατορίου.

12. Με γραπτή δήλωση της 20ής Δεκεμβρίου 1993, ο A. Siepert εγγυήθηκε για τις υποχρεώσεις του κ. Diesterbeck έναντι του ζυθοποιείου για ποσό 90 000 DEM. Δεν αμφισβητείται ότι η δήλωση αυτή συντελέστηκε εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής δραστηριότητας του A. Siepert [6]. Εξάλλου, ο A. Siepert δεν ενημερώθηκε για το δικαίωμά του ανακλήσεως της εγγυήσεως [7].

13. Τον Ιούνιο του 1994, ο A. Siepert ανακάλεσε τη δήλωσή του. Σε μια συζήτηση με τον εκπρόσωπο του ζυθοποιείου, δήλωσε ότι δεν επιθυμούσε πλέον να είναι εγγυητής για τον κ. Diesterbeck και ανακάλεσε τη δήλωσή του εγγυήσεως [8].

5 — Το άρθρο 7 του VerbrKrG έχει ως εξής:

«1) Η αποβλέπουσα στη σύναψη συμβάσεως παροχής πιστώσεως δήλωση βουλήσεως του καταναλωτή αρχίζει να παράγει αποτελέσματα μόνον αν ο καταναλωτής δεν την ανακαλέσει γραπτώς εντός προθεσμίας μιας εβδομάδας.

2) Για την τήρηση της προθεσμίας αρκεί η έγκαιρη αποστολή της ανακλήσεως. Η προθεσμία αρχίζει να τρέχει μόνον αφ' ης παραδοθεί στον καταναλωτή μια έντυπη σαφής ενημέρωση, την οποία ο καταναλωτής πρέπει να υπογράψει χωριστά, σχετικά με τη διάταξη της πρώτης πρότάσεως, δηλαδή το δικαίωμά του για ανάκληση, και στην οποία περιλαμβάνεται το όνομα και τη διεύθυνση του αποδέκτη της ανακλήσεως. Αν ο καταναλωτής δεν ενημερωθεί, σύμφωνα με τη δεύτερη πρόταση, το δικαίωμα ανακλήσεως αποσβέννυται μόνον αφ' ης αμφότερες οι πλευρές εκπληρώσουν πλήρως την παροχή, το αργότερον εντούτοις ένα έτος μετά την εξωτερίκευση της δηλώσεως βουλήσεως του καταναλωτή για τη σύναψη της συμβάσεως πιστώσεως.»

6 — Σημείο I.1 της διατάξεως περί παραπομπής.

7 — Σημείο I.2 της διατάξεως περί παραπομπής.

8 — Στις γραπτές του παρατηρήσεις (σημεία 1 και 2), το ζυθοποιείο αρνήθηκε ρητώς το πραγματικό αυτό περιστατικό. Υποστηρίζει ότι ο Siepert ουδέποτε προέβη, έστω και προφορικά, στην ανάκληση της δηλώσεώς του εγγυήσεως. Επί του σημείου αυτού, υπενθυμίζω ότι η διαδικασία την οποία αφορά το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 234 ΕΚ) στηρίζεται σε σαφή διάκριση λειτουργιών μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου και ότι οποιαδήποτε κρίση ή επαλήθευση των περιστατικών της υποθέσεως εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 19ης Δεκεμβρίου 1968, 13/68, Salgoil [Συλλογή 1968, τόμος 1965-1968, σ. 825, συγκεκριμένα σ. 828]· της 16ης Μαρτίου 1978, 104/77, Oehlschläger [Συλλογή τόμος 1978, σ. 277 (συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά)]· της 16 Ιουλίου 1998, C-235/95, Dumon et Froment (Συλλογή 1998, σ. I-4531, σκέψη 25, και της 5 Οκτωβρίου 1999, C-175/98 και C-177/98, Lirussi και Bizzaro, Συλλογή 1999, σ. I-6881, σκέψη 37). Το Δικαστήριο είναι αποκλειστικά αρμόδιο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας ή του κύρους κοινοτικού κειμένου βάσει των πραγματικών περιστατικών που του επισημαίνονται από το εθνικό δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Oehlschläger, σκέψη 4)· της 2ας Ιουνίου 1994, C-30/93, AC-ATEL Electronics Vertriebs (Συλλογή 1994, σ. I-2305, σκέψη 16), και της 20ής Μαρτίου 1997, C-352/95, Phytheron International (Συλλογή 1997, σ. I-1729, σκέψη 11). Όμως, στη διάταξη περί παραπομπής (σημείο I, παράγραφος 2), το Landgericht Potsdam εξέτασε ότι: «Σε μια συζήτηση, στα τέλη του Ιουνίου 1994, ο εναγόμενος [Siepert] ανακοίνωσε σε ένα συνεργάτη του ενάγοντος (ζυθοποιείου) ότι αυτός ουδόλως θέλει να εγγυηθεί και ότι ανακαλεί τη σχετική δήλωσή του». Το αυτόν δικαστήριο απέρριψε επίσης ένα επιχείρημα του ζυθοποιείου κατά το οποίο η προφορική ανάκληση της δηλώσεως εγγυήσεως του Siepert δεν είναι έγκυρη κατά το εθνικό δίκαιο (σημείο III.1 της διατάξεως περί παραπομπής). Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορώ — ούτε και το Δικαστήριο — να θέσω υπό αμφισβήτηση αυτά τα πραγματικά δεδομένα, διότι διαφορετικά θα υπεισερχόμουν αθεμίτως στις προνομίες των εθνικών δικαστηρίων που καλούνται να κρίνουν τη διαφορά της κύριας δίκης.

14. Δεδομένου ότι ο κ. Diesterbeck δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του, το ζυθοποιείο αποφάσισε να καταγγείλει τη σύμβαση δανείου και να επιδιώξει δικαστικώς την είσπραξη της απαιτήσεώς του. Κατά συνέπεια, ο πρωτοφειλέτης υποχρεώθηκε να του καταβάλει το ποσό των 28 952,43 DEM.

15. Επιπλέον, το ζυθοποιείο ενήγαγε τον Siepert ζητώντας να καταβάλει το επίδικο ποσό βάσει της συμβάσεως εγγυήσεως.

16. Στις 8 Δεκεμβρίου 1997, το Landgericht Potsdam εξέδωσε απόφαση ερήμην του εναγομένου επιβάλλοντάς του να προβεί στην πληρωμή του ποσού.

17. Ο A. Siepert άσκησε εντούτοις ανακοπή κατά της αποφάσεως αυτής. Υποστηρίζει ότι εγκύρως υπαναχώρησε από τη σύμβαση εγγυήσεως εντός της προθεσμίας του ενός έτους που τάσσει το άρθρο 7 του VerbrKrG.

18. Στη διάταξη περί παραπομπής, το Landgericht Potsdam διαπιστώνει ότι η σύμβαση δανείου που είχε συναφθεί μεταξύ του ζυθοποιείου και του πρωτοφειλέτη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του VerbrKrG. Αντιθέτως, ο αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν οι διατάξεις της γερμανικής νομοθεσίας έχουν εφαρμογή στη σύμβαση εγγυήσεως που συνήφθη με τον A. Siepert.

III — Το προδικαστικό ερώτημα

19. Κρίνοντας ότι προκειμένου να αποφανθεί επί του σημείου αυτού, είναι αναγκαίο να καθορισθεί το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 87/102, το Landgericht Potsdam αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο ερώτημα:

«Εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη (ΕΕ L 42, της 12ης Φεβρουαρίου 1987, σ. 48), σύμβαση εγγυήσεως, που συνήφθη από φυσικό πρόσωπο μη ενεργούν στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, αν αυτή εγγυάται την επιστροφή χρέους που ο πρωτοφειλέτης *δεν* ανέλαβε στο πλαίσιο της ήδη ασκουμένης από αυτόν επαγγελματικής δραστηριότητας;»

IV — Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

20. Κατά την προφορική διαδικασία, το ζυθοποιείο αμφισβήτησε το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

21. Υποστηρίζει ότι, ανεξάρτητα από το υποβαλλόμενο ερώτημα, η οδηγία 87/102 - δεν έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης.

Πρώτον, η οδηγία ορίζει τον «καταναλωτή» ως το φυσικό πρόσωπο το οποίο επιδιώκει σκοπούς άσχετους από την επαγγελματική δραστηριότητά του. Επομένως, δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε ιδιώτη ο οποίος, όπως εν προκειμένω, λαμβάνει πίστωση προκειμένου να χρηματοδοτήσει την έναρξη εμπορικής δραστηριότητας. Μόνον η γερμανική νομοθεσία προστατεύει αυτή την κατηγορία «καταναλωτών».

Δεύτερον, η οδηγία δεν έχει εφαρμογή στις συμβάσεις πιστώσεως το ποσό των οποίων υπερβαίνει τα 20 000 ECU. Όμως, η ληφθείσα από τον πρωτοφειλέτη πίστωση υπερβαίνει το όριο αυτό, διότι αφορά συνολικό ποσό 90 523 DEM, ήτοι 46 903 ECU[9]. Ως προς το σημείο αυτό, εντούτοις, οι επίδικες συμβάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του VerbrKrG. Πράγματι, για τις πιστώσεις που σκοπούν στη χρηματοδότηση της ενάρξεως επαγγελματικής δραστηριότητας, η γερμανική νομοθεσία ορίζει όριο ανώτερο απ' αυτό της οδηγίας, ήτοι 100 000 DEM.

Τρίτον, η οδηγία δεν παρέχει στον καταναλωτή το δικαίωμα υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση πιστώσεως. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η προστασία που προβλέπει η οδηγία εκτείνεται στην εγγύηση, ο A. Siepert δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να στηριχθεί στο κοινοτικό δίκαιο προκειμένου να απαλλαγεί από τα αποτελέσματα της δηλώσεώς του περί εγγυήσεως. Μόνον το άρθρο 7 του VerbrKrG του παρέχει αυτή την ευχέρεια.

Επομένως, η διαφορά της κύριας δίκης διαφεύγει την εφαρμογή της οδηγίας και εμπίπτει αποκλειστικά στις διατάξεις του VerbrKrG.

22. Η επιχειρηματολογία του ζυθοποιείου θέτει εκ προοιμίου ένα πρόβλημα ανάλογο προς αυτό που αποτέλεσε την αφορμή για τη νομολογία Dzodzi[10]. Το ζυθοποιείο θέτει, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης, να ερμηνεύσει την οδηγία 87/102, ενώ η διαφορά της κύριας δίκης βρίσκεται εκτός του πεδίου εφαρμογής αυτής της οδηγίας.

23. Υπενθυμίζω ότι, κατά τη νομολογία Dzodzi, «το Δικαστήριο έχει (...) δεχθεί ότι είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί αιτήσεων εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων σχετικά με διατάξεις του κοινοτικού δικαίου σε

9 — Κατά την ημερομηνία συνάψεως των συμβάσεων μεταξύ του ζυθοποιείου και του πρωτοφειλέτη, στις 8 Δεκεμβρίου 1993, η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ECU και των DEM ήταν 1 ECU ίσον 1,93002 DEM.

10 — Επί της νομολογίας αυτής, η οποία άρχισε να διαμορφώνεται το 1985, βλ. τις αποφάσεις της 26ης Σεπτεμβρίου 1985, 166/84, Thomasdünger (Συλλογή 1985, σ. 3001)· της 18ης Οκτωβρίου 1990, C-297/88 και C-197/89, Dzodzi (Συλλογή 1990, σ. I-3763)· της 8ης Νοεμβρίου 1990, C-231/89, Gmurzynska-Bscher (Συλλογή 1990, σ. I-4003)· της 24ης Ιανουαρίου 1991, C-384/89, Tomatis και Fulchiron (Συλλογή 1991, σ. I-127)· της 25ης Ιουνίου 1992, C-88/91, Federconsorzi (Συλλογή 1992, σ. I-4035)· της 12ης Νοεμβρίου 1992, C-73/89, Fournier (Συλλογή 1992, σ. I-5621)· της 28ης Μαρτίου 1995, C-346/93, Kleinwort Benson (Συλλογή 1995, σ. I-615)· της 17ης Ιουλίου 1997, C-28/95, Leur-Bloem (Συλλογή 1997, σ. I-4161)· και C-130/95, Giloy (Συλλογή 1997, σ. I-4291), και της 3ης Δεκεμβρίου 1998, C-247/97, Schoonbroodt (Συλλογή 1998, σ. I-8095).

περιπτώσεις στις οποίες τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κρατικού δικαίου, αλλά οι διατάξεις του δικαίου αυτού έχουν εφαρμογή βάσει του εθνικού δικαίου (...)» [11].

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης ότι: «Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, να ερμηνεύει το κοινοτικό δίκαιο, όταν το δίκαιο αυτό δεν ρυθμίζει άμεσα την υπό κρίση περίπτωση, αλλά ο εθνικός νομοθέτης αποφάσισε, επ' ευκαιρία της μεταφοράς των διατάξεων μιας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, την εφαρμογή της ίδιας μεταχειρίσεως σε καταστάσεις καθαρά εσωτερικές και σε καταστάσεις που εμπίπτουν στην οδηγία, δηλαδή την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας του προς το κοινοτικό δίκαιο» [12].

24. Εντούτοις, η νομολογία αυτή δεν νομίζω ότι έχει σημασία εν προκειμένω [13].

25. Πράγματι, η νομολογία Dzodzi [14] αφορά την περίπτωση κατά την οποία οι αρχές κράτους μέλους είχαν επεκτείνει, *με δική τους πρωτοβουλία και μονομερώς*, πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου σε καταστάσεις τις οποίες *το δίκαιο αυτό δεν σκόπευε να ρυθμίσει*.

Συγκεκριμένα, στην υπόθεση Gmurzynska-Bscher [15], ο Γερμανός νομοθέτης παρέπεμψε στην ονοματολογία του κοινού δασμολογίου — εφαρμοστέα στις εισαγωγές από τρίτες χώρες — προκειμένου να καθορίσει τον συντελεστή εθνικού φόρου εφαρμοστέου στην εισαγωγή εμπορευμάτων από άλλο κράτος μέλος.

Ομοίως, στην υπόθεση Dzodzi [16], ο Βέλγος νομοθέτης είχε επεκτείνει το ευεργέτημα ορισμένων κοινοτικών δικαιωμάτων — μεταξύ άλλων το δικαίωμα διαμονής — στον αλλοδαπό σύζυγο του Βέλγου υπηκόου ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία ο τελευταίος ουδέποτε άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Ομοίως, στην υπόθεση Leur-Bloem [17] ο Ολλανδός νομοθέτης επεξέτεινε το σύστημα

11 — Προπαρατεθείσα απόφαση Schoonbroodt, σκέψη 14.

12 — Προπαρατεθείσα απόφαση Leur-Bloem, σημείο 1 του διατακτικού.

13 — Η νομολογία Dzodzi προκάλεσε σημαντικές αντιπαραθέσεις γνωμών στον κύκλο των ασχολουμένων με το κοινοτικό δίκαιο. Μεταξύ των γενικών εισαγγελέων του Δικαστηρίου, βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mancini στην προπαρατεθείσα απόφαση Thomasdünger· τις προπαρατεθείσες προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon στις υποθέσεις Dzodzi και Gmurzynska-Bscher· τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Tesauro στην προπαρατεθείσα απόφαση Kleinwort Benson και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs στις προπαρατεθείσες υποθέσεις Leur-Bloem και Giloy. Μεταξύ των συγγραφέων, βλ. ιδίως τους Rodière, P., «Sur les effets directifs du droit (social) communautaire», στο *Revue trimestrielle de droit européen*, 1991, σ. 565 έως 586; Martin, D., «Du bon usage de l'article 177 du Traité de Rome», στο *Revue de jurisprudence de Liège, Mons et Bruxelles*, 1991, σ. 189 έως 191· Simon, D., σημείωση στις προπαρατεθείσες αποφάσεις Dzodzi και Gmurzynska-Bscher, στο *Journal du droit international*, 1991, σ. 455 έως 457, και Bravo-Ferrer Delgado, M., και La Casta Muñoa, N., σημείωση στις προπαρατεθείσες αποφάσεις Dzodzi και Gmurzynska-Bscher, στο *Common Market Law Review*, 1992, σ. 152 έως 159.

14 — Με εξαίρεση τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Federconsorzi και Fournier, στις οποίες πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της νομολογίας του Δικαστηρίου (βλ., επί του σημείου αυτού, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs στις προπαρατεθείσες υποθέσεις Fournier, σημεία 17 έως 20, και Leur-Bloem και Giloy, σημείο 77).

15 — Προπαρατεθείσα.

16 — Προπαρατεθείσα.

17 — Προπαρατεθείσα.

της οδηγίας 90/434/ΕΟΚ [18] — που είχε εφαρμογή στις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρίες διαφορετικών κρατών μελών — στις πράξεις «εσωτερικών» συγχωνεύσεων που πραγματοποιούνται μεταξύ ολλανδικών εταιριών.

26. Όμως, η παρούσα υπόθεση διαφέρει θεμελιωδώς από τις υποθετικές αυτές περιπτώσεις.

Πράγματι, η οδηγία 87/102 προβλέπει ελάχιστη εναρμόνιση. Επιτρέπει ρητά στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν περισσότερο αυστηρές διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών.

Οι γερμανικές αρχές, επεκτείνοντας την εφαρμογή της οδηγίας σε πρόσωπα και σε καταστάσεις που η οδηγία δεν αφορά ρητώς, δεν ενήργησαν αυτοτελώς και μονομερώς, αλλά δυνάμει της ίδιας της οδηγίας και σε απόλυτη συμφωνία με τη θέληση του κοινοτικού νομοθέτη. Η «επέκταση» του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας την οποία πραγματοποίησαν οι γερμανικές αρχές έχει υπό την έννοια αυτή κοινοτικό υπόβαθρο.

Επιπλέον, η επέκταση αυτή πραγματοποιήθηκε προδήλως εντός των ορίων του τομέα που σκοπεί να ρυθμίσει η οδηγία, δηλαδή την καταναλωτική πίστη [19].

27. Υπό τις συνθήκες αυτές, νομίζω ότι οι συμβάσεις πιστώσεως που συνήψαν οι διάδικοι της κύριας δίκης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 87/102 και, ειδικότερα, στο άρθρο 15 αυτής το οποίο θέτει τη ρήτρα ελαχίστου ορίου.

28. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να κηρυχθεί αρμόδιο να αποφανθεί επί της παρούσας αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

V — Η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα

29. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η οδηγία μπορεί να έχει εφαρμογή σε σύμβαση εγγυήσεως που έχει συναφθεί με φυσικό πρόσωπο προκειμένου να διασφαλιστεί η εξόφληση πιστώσεως που χορηγήθηκε σε τρίτον από εμπορική επιχείρηση.

18 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1990, σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς για τις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρίες διαφορετικών κρατών μελών (ΕΕ L 225, σ. 1).

19 — Βλ., συναφώς, τη συλλογιστική που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας Jacobs στις προτάσεις του επί των προπαρατεθεισών υποθέσεων Leur-Bloem και Giloy, σημείο 80.

30. Το ζήτημα δεν φαίνεται να τίθεται για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου. Πράγματι, στην υπόθεση Dietzinger [20], υποβλήθηκε στο Δικαστήριο μια παρόμοια αίτηση που αφορούσε την οδηγία 85/577/ΕΟΚ που αφορά την προστασία των καταναλωτών στις περιπτώσεις «πωλήσεως κατ' οίκον» [21]. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η σύμβαση εγγυήσεως που συνάπτεται με καταναλωτή εκτός του επαγγελματικού χώρου ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577 εφ' όσον εξασφάλιζε την επιστροφή οφειλής που συνήφθη από άλλον καταναλωτή βάσει συμβάσεως που διέπεται από την ίδια αυτή οδηγία [22].

31. Επομένως, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί αν η οδηγία 87/102 μπορεί να τύχει ερμηνείας ανάλογης προς αυτήν της οδηγίας 85/577.

32. Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει, σύμφωνα με τις ερμηνευτικές μεθόδους που εφαρμόζει το Δικαστήριο [23], να εξεταστεί το κείμενο, η οικονομία καθώς και οι σκοποί της οδηγίας 87/102.

Το κείμενο της οδηγίας 87/102

33. Η οδηγία 87/102 ορίζει ρητώς το πεδίο της εφαρμογής.

34. Η οδηγία, κατά το άρθρο 1 αυτής, εφαρμόζεται στις «συμβάσεις πίστωσης», δηλαδή στις συμβάσεις με τις οποίες «πιστωτικός φορέας χορηγεί ή υπόσχεται να χορηγήσει σε καταναλωτή πίστωση με τη μορφή προθεσμίας, δανείου ή οποιασδήποτε άλλης παρόμοιας χρηματοδοτικής διευκόλυνσης».

35. Όμως, ο όρος «σύμβαση πίστωσης», όπως ορίζεται ανωτέρω, δεν καλύπτει την εγγύηση.

36. Πράγματι, η εγγύηση συνιστά προσωπική ασφάλεια. Ακριβέστερα, πρόκειται για σύμβαση με την οποία ένα πρόσωπο δεσμεύεται έναντι του πιστωτή, βάσει εγγυήσεως, να εκπληρώσει την υποχρέωση του πρωτοφειλέτη για την περίπτωση κατά την οποία δεν θα το πράξει ο ίδιος [24]. Επομένως, η εγγύηση δεν έχει τη μορφή ούτε «δανείου», ούτε «προθεσμίας πληρωμής», ούτε οποιασδήποτε «άλλης παρόμοιας χρηματοδοτικής διευκόλυνσης» κατά την έννοια της οδηγίας.

20 — Απόφαση της 17ης Μαρτίου 1998, C-45/96 (Συλλογή 1998, σ. I-1199, στο εξής: απόφαση Dietzinger).

21 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (ΕΕ L 372, σ. 31).

22 — Απόφαση Dietzinger, σκέψεις 17 έως 22.

23 — Επί των ερμηνευτικών μεθόδων του Δικαστηρίου βλ., μεταξύ άλλων, Mertens de Wilmars, J., «Réflexions sur les méthodes d'interprétation de la Cour de justice des Communautés européennes», στο *Cahiers de droit européen*, 1986, σ. 5 έως 20· Fennelly, N., «Legal interpretation at the European Court of Justice», στο *Fordham international law journal*, 1997, σ. 656 έως 679, και Murray, J., «Observations on the Interpretative Process of the Court of Justice», στο *Community law in practice. Including facets of consumer protection law*, 1997, σ. 41 έως 61.

24 — Βλ., Cornu, G., *Vocabulaire juridique*, Presses universitaires de France, Παρίσι, 1987, σ. 125.

37. Εξάλλου, κατά το μέτρο που η ανάληψη υποχρεώσεως εγγυήσεως δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε παροχή εκ μέρους του πιστωτή ή του πρωτοφειλέτη, η εγγύηση αποτελεί επίσης σύμβαση ετεροβαρή.

38. Είναι αλήθεια ότι, με την απόφαση Dietzinger, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο ετεροβαρής αυτός χαρακτήρας δεν επιτρέπει να αποκλειστεί η εγγύηση από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι «από το γράμμα της οδηγίας [85/577] ουδόλως προκύπτει ότι το *πρόσωπο το οποίο συνήψε τη σύμβαση* δυνάμει της οποίας πρέπει να παραδοθούν τα αγαθά ή να παρασχεθούν οι υπηρεσίες πρέπει να είναι ο *αποδέκτης* των εν λόγω αγαθών» [25].

39. Εντούτοις, η οδηγία 87/102 περιέχει μια σειρά διατάξεων από τις οποίες προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής περιορίζεται αυστηρά στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του ορισμού της «σύμβασης πίστωσης», η έκφραση «μισθωτικός φορέας χορηγεί ή υπόσχεται να χορηγήσει σε καταναλωτή πίστωση» καθιστά ήδη φανερό ότι οι συμβατικές σχέσεις που διέπονται από την οδηγία είναι διμερείς σχέσεις.

Ομοίως, το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας ορίζει ότι το «συνολικό κόστος της πίστωσης για τον καταναλωτή» περιλαμβάνει «το σύνολο όλων των επιβαρύνσεων (...) τις οποίες *καλείται να πληρώσει ο καταναλωτή για την πίστωση που του δίνεται*» [26].

Το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας προβλέπει ακόμη ότι η «στην έγγραφη σύμβαση αναφέρεται (...) η περιγραφή του ποσού, του αριθμού και της περιοδικότητας (...) των δόσεων τις οποίες *πρέπει να καταβάλει ο καταναλωτής για την εξόφληση των δανείων και την πληρωμή των τόκων*» [27].

Ένα άλλο παράδειγμα παρέχει το άρθρο 8 της οδηγίας το οποίο ορίζει ότι «Ο καταναλωτής δικαιούται να εκπληρώσει *τις υποχρεώσεις του από τη σύμβαση πίστωσης* πριν να καταστούν ληξιπρόθεσμες» [28].

40. Από το κείμενο των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι οι συμβάσεις που διέπονται από την οδηγία 87/102 χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη αμοιβαίων υποχρεώσεων μεταξύ των οικείων μερών. Επί του σημείου αυτού, η νομολογία που πηγάζει από την απόφαση Dietzinger δεν νομίζω ότι μπορεί να τύχει εφαρμογής εν προκειμένω.

41. Οι προπαρατεθείσες διατάξεις επιτρέπουν επίσης να διευκρινιστεί η έννοια του

25 — Σκέψη 19 (η υπογράμμιση δική μου). Στις προτάσεις του επί της υποθέσεως Dietzinger, ο γενικός εισαγγελέας Jacobs εξέτασε πάντως ότι: «Από το άρθρο 1 [της οδηγίας 85/577] προκύπτει σαφώς (...) ότι οι συμβάσεις που καλύπτονται από την οδηγία είναι οι συμβάσεις βάσει των οποίων ένας έμπορος παρέχει αγαθά και υπηρεσίες σε ένα καταναλωτή» (σημείο 19).

26 — Η υπογράμμιση δική μου.

27 — Η υπογράμμιση δική μου.

28 — Η υπογράμμιση δική μου.

«καταναλωτή» που περιέχει στο άρθρο 1 της οδηγίας.

Πράγματι, η οδηγία 87/102 φαίνεται να υιοθετηθεί μια πολύ ευρεία ερμηνεία του «καταναλωτή». Καλύπτει — ας το υπενθυμίσω — «κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο (...) επιδιώκει σκοπούς που μπορούν να θεωρηθούν άσχετοι με την επαγγελματική δραστηριότητά του». Εκ προοιμίου, φυσικό πρόσωπο που θα δεχόταν να εγγυηθεί για τις υποχρεώσεις τρίτου εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής του δραστηριότητας θα μπορούσε επομένως να χαρακτηριστεί ως «καταναλωτής» κατά την έννοια της οδηγίας.

Πάντως, οι προπαρατεθείσες διατάξεις [29] περιορίζουν αισθητώς το περιεχόμενο αυτού του ορισμού. Το κείμενό τους δείχνει σαφώς ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας, ο καταναλωτής είναι ο πρωτοφειλέτης. Κάθε φορά που ο κοινοτικός νομοθέτης κατονομάζει τον «καταναλωτή», του παρέχει δικαιώματα ή του επιβάλλει υποχρεώσεις που είναι ακριβώς αυτές που αναφέρονται ως αναγόμενες στον *ωφελούμενο* ή τον *αποδέκτη* της πιστώσεως. Ο νομοθέτης θεωρεί επομένως ότι ως «καταναλωτής», κατά την έννοια της οδηγίας 87/102, πρέπει να νοείται ο λήπτης της πιστώσεως.

Οι προπαρασκευαστικές εργασίες επιβεβαιώνουν αυτήν την ερμηνεία. Πράγματι, στην πρόταση περί της οδηγίας η Επιτροπή πρότεινε να ορισθεί η σύμβαση πιστώσεως ως «σύμβαση δυνάμει της οποίας πιστωτής χορηγεί σε καταναλωτή πίστωση (...) και *βάσει της οποίας ο καταναλωτής εξοφλεί το ποσό για το οποίο συνήφθη η πίστωση*, περιλαμβανομένων κάθε τόκων και επιβαρύνσεων (...)» [30].

42. Όμως, καθόσον ο εγγυητής δεν είναι συμβαλλόμενος στη σύμβαση πιστώσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «καταναλωτής» κατά την οδηγία 87/102.

43. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά γραμματική ερμηνεία, η οδηγία 87/102 δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε σύμβαση εγγυήσεως.

Η οικονομία της οδηγίας 87/102

44. Στις γραπτές τους παρατηρήσεις, η Γαλλική Κυβέρνηση [31] και η Επιτροπή [32] υπογράμμισαν ότι η εγγύηση δεν αποκλείεται ρητώς από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 87/102. Ειδικότερα, δεν περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 αυτού του κειμένου το οποίο απαριθμεί τις διάφορες συμβάσεις και

29 — Υπενθυμίζω ότι πρόκειται για τα άρθρα 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' και δ', 4, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και 8 της οδηγίας 87/102.

30 — Άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της τροποποιημένης προτάσεως οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την καταναλωτική πίστη (ΕΕ 1984, C 183, σ. 4, η υπογράμμιση δική μου).

31 — Σημείο 4.1 των παρατηρήσεών της.

32 — Σημείο 6 των παρατηρήσεών της.

καταστάσεις στις οποίες η οδηγία δεν έχει εφαρμογή. Η Επιτροπή συνάγει συναφώς ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν έλαβε ειδικά θέση — ούτε υπέρ ούτε κατά — έναντι της εγγυήσεως.

45. Δυσκολεύομαι κάπως να ακολουθήσω την Επιτροπή προς αυτήν την κατεύθυνση.

46. Πράγματι, η οδηγία 87/102 περιέχει διάφορες αναφορές στις πραγματικές και προσωπικές ασφάλειες.

Το άρθρο 2, παράγραφος 3, π.χ., προβλέπει ότι «[ορισμένες] διατάξεις [της οδηγίας] δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις πίστωσης ή στις συμβάσεις που υπόσχονται την παροχή πίστωσης *με υποθήκη* επί ακινήτου (...) » [33].

Ομοίως, ως προς τα ουσιώδη στοιχεία της συμβάσεως πιστώσεως που τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν να αναφέρονται εγγράφως, το παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας κάνει μνεία «τυχόν απαιτούμενης *εγγύησης*» από τον καταναλωτή [34].

47. Οι προτάσεις περί της οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή στο Συμβούλιο περιείχαν επίσης τέτοιες αναφορές.

Στην αρχική της πρόταση, η Επιτροπή είχε, παραδείγματος χάρη, προτείνει η σύμβαση πιστώσεως να «περιλαμβάνει τις ουσιώδεις ρήτρες που συνομολογήθηκαν και ιδίως (...) διευκρινίσεις ως προς τις ενδεχομένως απαιτούμενες *ασφάλειες*» [35].

Ομοίως, η τροποποιηθείσα πρόταση οδηγίας προέβλεπε ότι «Το έγγραφο της συμβάσεως περιέχει τουλάχιστον (...) αναφορά των τυχόν απαιτουμένων *ασφαλειών*» [36].

48. Από το σύνολο αυτών των αναφορών καθίστανται φανερό ότι, στο πλαίσιο της καταρτίσεως της οδηγίας, ο κοινοτικός νομοθέτης είχε συνείδηση της υπάρξεως των πραγματικών και προσωπικών ασφαλειών. Ειδικότερα, γνώριζε ότι η χορήγηση πιστώσεως εξαρτάται συχνά από την προϋπόθεση ότι ο καταναλωτής εξασφαλίζει, κατά τον έναν ή τον άλλο τρόπο, την επιστροφή του χρέους του. Υπό τις συνθήκες αυτές, το

33 — Η υπογράμμιση δική μου.

34 — Σημεία 1, στοιχείο vi, και 4, στοιχείο ii (η υπογράμμιση δική μου).

35 — Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο 7, της προτάσεως οδηγίας του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών στον τομέα της καταναλωτικής πίστεως (ΕΕ 1979, C 80, σ. 4, η υπογράμμιση δική μου).

36 — Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο 7, της προπαρατεθείσας τροποποιημένης προτάσεως οδηγίας, (η υπογράμμιση δική μου).

γεγονός ότι η οδηγία δεν περιέχει καμία διάταξη που να ορίζει τη νομική κατάσταση ή τον τρόπο λειτουργίας της «απαιτούμενης εγγύησης» πιστοποιεί τη θέληση του νομοθέτη να διατηρήσει τις ασφάλειες εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας.

49. Εξάλλου, διάφορα κοινοτικά όργανα υποστήριξαν απόψεις που αποδεικνύουν ακόμη σαφέστερα την πρόθεση του νομοθέτη.

Πράγματι, το 1995 και το 1997, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο δύο εκθέσεις για την εφαρμογή της οδηγίας 87/102 και τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη μετέφεραν το κείμενο αυτό στο εσωτερικό δίκαιο [37].

Στις δύο αυτές εκθέσεις, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι: «Μολονότι *η οδηγία 87/102 δεν αφορά τις εγγυήσεις*, σε διάφορα κράτη μέλη θεσπίστηκαν διατάξεις [ως προς αυτές]. Η Επιτροπή προτείνει να επεκταθούν στους εγγυητές ορισμένες από τις υποχρεώσεις πληροφορήσεως που προβλέπονται από την οδηγία» [38].

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εξάλλου, διατύπωσε τις παρατηρήσεις του επί της πρώτης εκθέσεως της Επιτροπής με ψήφισμα της 11ης Μαρτίου 1997. Συναφώς, «επισημαίνει ότι κατά *την επέκταση ορισμένων* από τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην οδηγία 87/102/ΕΟΚ *σε εγγυητές* θα πρέπει να ληφθούν υπόψη πραγματικές διαφορές σε σύγκριση με τον πρώτο δανειολήπτη (...)» [39].

50. Όπως ορθώς τόνισε το ζυθοποιείο, η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο εξετάζουν, στα προπαρατεθέντα έγγραφα, το ζήτημα αν οι διατάξεις οδηγίας πρέπει de lege ferenda να επεκταθούν στις προσωπικές ασφάλειες. Επομένως, de lege lata η εγγύηση αποκλείεται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

51. Όσον αφορά τις λοιπές άλλες διατάξεις οδηγίας 87/102, προτείνω να εξεταστεί η λειτουργία τους υπό το φως των σκοπών που επιδιώκουν.

37 — Έκθεση της Επιτροπής, της 11ης Μαΐου 1995, για την εφαρμογή της οδηγίας 87/102 [COM(95) 117 τελικό] και έκθεση της Επιτροπής, της 24ης Σεπτεμβρίου 1997, για την εφαρμογή της οδηγίας 87/102 — COM(95) 117 τελικό της 11ης Μαΐου 1995. Συνοπτική έκθεση των αντιδράσεων και σχολίων [COM(97) 465 τελικό].

38 — Προπαρατεθείσα έκθεση της 11ης Μαΐου 1995, σημείο 345 (η υπογράμμιση δική μου). Στην προπαρατεθείσα της έκθεσης της 24ης Σεπτεμβρίου 1997, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι: «Δεδομένου ο εγγυητής είναι συχνά λιγότερο προστατευμένος επί νομικού επιπέδου από τον δανειολήπτη (...) και ότι *δεν καλύπτεται από την οδηγία 87/102*, διάφορα κράτη μέλη εφάρμοσαν διάφορες μορφές προστασίας των εγγυητών. Η έκθεση προτείνει να επεκταθούν στους εγγυητές ορισμένες υποχρεώσεις πληροφορήσεως που προβλέπονται από την οδηγία» (σημείο 80, η υπογράμμιση δική μου).

39 — Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1997, επί της εκθέσεως της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 87/102 [COM(95)0117 — C4-0185/95] (ΕΕ C 115, σ. 27, σημείο 16, η υπογράμμιση δική μου).

Οι σκοποί της οδηγίας 87/102

52. Η οδηγία 87/102 επιδιώκει ένα γενικό σκοπό προστασίας των καταναλωτών [40]. Στο προοίμιό της εκτίθενται τα εξής:

«εκτιμώντας ότι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και ενημέρωσης του καταναλωτή προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ότι ο καταναλωτής πρέπει να προστατεύεται από τους αθέμιτους πιστωτικούς όρους και ότι ο στόχος της εναρμόνισης των γενικών όρων που διέπουν την καταναλωτική πίστη πρέπει να θεωρείται πρωταρχικός· [έκτη αιτιολογική σκέψη]

ότι οι διαφορές στη νομοθεσία και στην πράξη έχουν ως αποτέλεσμα την άνιση προστασία του καταναλωτή στον τομέα της καταναλωτικής πίστης από το ένα κράτος μέλος στο άλλο» [έβδομη αιτιολογική σκέψη].

53. Η οδηγία 87/102 σκοπεί, ειδικότερα, στο να παρέχεται στον καταναλωτή επαρκής πληροφόρηση σχετικά με το κόστος και τους όρους της πιστώσεως [41]. Πράγματι, στην ένατη αιτιολογική της σκέψη εκτίθενται τα εξής:

«εκτιμώντας ότι ο καταναλωτής πρέπει να διαθέτει επαρκή πληροφόρηση σχετικά με τους όρους και το κόστος της πίστωσης, καθώς και σχετικά με τις υποχρεώσεις του· ότι η πληροφόρηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο για τη χορήγηση της πίστωσης ή, ελλείψει αυτού, το συνολικό ποσό που πρέπει να πληρώσει ο καταναλωτής για την πίστωση που θα λάβει· ότι εν αναμονή αποφάσεως που θα αφορά κοινοτική μέθοδο ή μεθόδους για τον υπολογισμό του συνολικού ετήσιου πραγματικού επιτόκιου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να προκρίνουν τις υπάρχουσες μεθόδους ή πρακτικές για τον υπολογισμό αυτού του ποσοστού ή, αντ' αυτού, θα πρέπει να θεσπίσουν διατάξεις για την ανακοίνωση του συνολικού κόστους της πίστωσης στον καταναλωτή» [42].

54. Κατά συνέπεια, οι περισσότερες από τις διατάξεις της οδηγίας σκοπούν στο να διευκολύνουν τον καταναλωτή να γνωρίζει ακριβώς το κόστος της πιστώσεως καθώς και των σχετικών δαπανών.

Έτσι, το άρθρο 3 της οδηγίας προβλέπει ότι κάθε διαφήμιση ή προσφορά πιστώσεως που εκτίθεται σε εμπορικά καταστήματα, η οποία

40 — Η οδηγία 87/102 επιδιώκει επίσης ένα δεύτερο σκοπό, ήτοι τη «δημιουργία κοινής αγοράς στον τομέα της καταναλωτικής πίστεως» (πέμπτη αιτιολογική σκέψη). Προς τον σκοπό αυτό, σκοπεί να εξαλείψει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των πιστωτικών φορέων στο έδαφος της Κοινότητας (δεύτερη αιτιολογική σκέψη) καθώς και τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και υπηρεσιών που είναι δυνατόν να παρασχεθούν στους καταναλωτές με πίστωση (τέταρτη αιτιολογική σκέψη).

41 — Η οδηγία 87/102 σκοπεί επίσης στην επιβολή ορισμένων προϋποθέσεων που να ισχύουν για όλες τις μορφές πιστώσεως (δέκατη αιτιολογική σκέψη).

42 — Οι οδηγίες 90/88 και 98/7 τροποποίησαν την οδηγία 87/102 προκειμένου να θεσπιστεί μια ενιαία μέθοδος υπολογισμού του συνολικού ετησίου πραγματικού επιτοκίου στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

περιέχει ενδείξεις σχετικές με το κόστος της πιστώσεως — όπως το επιτόκιο — πρέπει να αναφέρει το «συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο» [43].

Ομοίως, το άρθρο 4 της οδηγίας επιβάλλει τον γραπτό τύπο για τις συμβάσεις πιστώσεως. Μέσω της έγγραφης συμβάσεως, ο καταναλωτής πρέπει ιδίως να πληροφορείται για το ποσό, τον αριθμό και την περιοδικότητα των δόσεων που οφείλει να καταβάλλει για την εξόφληση της πιστώσεως. Η σύμβαση πρέπει επίσης να περιέχει περιγραφή των εξόδων που συνδέονται με την πίστωση και οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του συνολικού ετησίου πραγματικού επιτοκίου, αλλ' επιβαρύνουν τον καταναλωτή. Επιπλέον, η έγγραφη σύμβαση πρέπει να περιλαμβάνει τα «λοιπά ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης». Ως παράδειγμα αυτών των στοιχείων, το παράρτημα Ι της οδηγίας παραθέτει, μεταξύ άλλων, το ανώτατο όριο της πιστώσεως, τους όρους εξοφλήσεως της πιστώσεως, την τιμή της μετρητοίς και την καταβλητέα τιμή βάσει της συμβάσεως πιστώσεως, του ποσού της τυχόν προκαταβολής, τον αριθμό και το ύψος των δόσεων, καθώς και τις ημερομηνίες κατά τις οποίες καθίστανται ληξιπρόθεσμες, το κόστος της τυχόν απαιτούμενης εγγυήσεως από τον καταναλωτή προκειμένου να διασφαλιστεί η επιστροφή της πιστώσεως κ.λπ.

Τέτοιες υποχρεώσεις πληροφορήσεως απαντούν επίσης στο άρθρο 6 της οδηγίας. Στην πρώτη παράγραφο αυτής της διατάξεως εκτίθεται ότι, «όταν υπάρχει σύμβαση όταν υπάρχει σύμβαση μεταξύ πιστωτικού (...) ιδρύματος και ενός καταναλωτή για τη χορήγηση πίστωσης υπό μορφή προκαταβολής σε τρεχούμενο λογαριασμό (...) ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται κατά τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης, ή νωρίτερα (...) για το τυχόν ανώτατο όριο της πίστωσης [καθώς και] για το ετήσιο επιτόκιο και τις επιβαρύνσεις που ισχύουν (...)». Η παράγραφος 2 διευκρινίζει ότι: «Εξάλλου, κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, ο καταναλωτής πληροφορείται αμέσως κάθε τυχόν μεταβολή που επέρχεται στο ετήσιο επιτόκιο ή στις συναφείς επιβαρύνσεις».

55. Όλες αυτές οι διατάξεις αποβλέπουν στην πληροφόρηση του καταναλωτή για το ακριβές περιεχόμενο των δεσμεύσεών του. Ειδικότερα, σκοπούν να του παράσχουν τη δυνατότητα να γνωρίζει επακριβώς το ύψος των ποσών που δεσμεύεται να καταβάλλει ή να επιστρέψει δυνάμει της συμβάσεως πιστώσεως.

56. Κατά συνέπεια, η οδηγία έχει ιδίως ως σκοπό να παράσχει στον καταναλωτή τη δυνατότητα να συνάπτει και να εκτελεί τη σύμβαση πιστώσεως με πλήρη επίγνωση της καταστάσεως. Επιδιώκει επίσης να τον προστατεύσει από ορισμένους κινδύνους που είναι εγγενείς στην καταναλωτική πίστη, όπως τις ενδεχόμενες καταχρηστικές πρακτικές των επαγγελματιών στον τομέα της πίστεως, τις απερίσκεπτες χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις ή ακόμα αυτό που θα μπορούσε να αποκληθεί η «κατ' αυταπάτη αγοραστική ισχύς».

57. Η τελεολογική ερμηνεία της οδηγίας επιβεβαιώνει επομένως ότι το κείμενο αυτό αφορά κυρίως την προστασία του λήπτη της πιστώσεως.

43 — Υπενθυμίζω ότι η οδηγία 87/102 ορίζει το «συνολικό πραγματικό επιτόκιο» ως το «συνολικό κόστος της πίστωσης για τον καταναλωτή εκφραζόμενο ως ετήσιο ποσοστό του ποσού της παρεχόμενης πίστωσης και υπολογιζόμενο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1α» (άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο ε').

58. Ορισμένοι παρεμβαίνοντες [44] προέβαλαν εντούτοις ότι η οδηγία 87/102 σκοπεί να παράσχει στους καταναλωτές το μεγαλύτερο βαθμό προστασίας.

Υποστηρίζουν ότι η προστασία που προβλέπεται από την οδηγία πρέπει να επεκταθεί στον εγγυητή όταν αυτός δεσμεύεται υπό προσωπική ιδιότητα, δηλαδή εκτός του πλαισίου της εμπορικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, στον τομέα της καταναλωτικής πίστεως, ο εγγυητής βρίσκεται σε μια «εύθραστη» θέση παρόμοια προς αυτήν του λήπτη της πιστώσεως. Πρόκειται συχνά για πρόσωπο οικείο του δανειολήπτη — φίλο ή συγγενή — που αναλαμβάνει από κοινού τη δέσμευσή του σε πλαίσιο πραγματικής πιέσεως. Η ανάγκη προστασίας του εγγυητή είναι ακόμη μεγαλύτερη καθόσον αποδέχεται την ευθύνη αποδόσεως της πιστώσεως, χωρίς η δέσμευσή του να συνεπάγεται αντιπαροχή εκ μέρους του δανειστή ή του πρωτοφειλέτη.

59. Συμμερίζομαι ευρέως τις ανησυχίες που εκφράζουν αυτοί οι παρεμβαίνοντες. Πάντως, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η οδηγία 87/102 δεν προσφέρεται από τη φύση της να έχει εφαρμογή στις προσωπικές ασφάλειες, νομίζω ότι η επέκταση υπέρ της οποίας τάσσονται οι παρεμβαίνοντες αυτοί δεν μπορεί να εξασφαλίσει κατάλληλη προστασία στους εγγυητές.

60. Πράγματι, οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι προσωπικώς εγγυούμενοι είναι τελείως διαφορετικοί απ' αυτούς που χαρακτηρίζουν την καταναλωτική πίστη. Προέρχονται κυρίως από την κατάσταση αφερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη καθώς και από την άγνοια του μηχανισμού της εγγυήσεως.

61. Κατά συνέπεια, η κατάλληλη προστασία των προσωπικώς εγγυουμένων θα συνεπήγετο ότι ενημερώνονται για στοιχεία διαφορετικά από τους όρους και το κόστος της πιστώσεως. Όπως υπογράμμισαν η Γερμανική [45] και η Φινλανδική Κυβέρνηση, [46] η ενημέρωση αυτή θα έπρεπε ιδίως να αφορά τη φερεγγυότητα του λήπτη της πιστώσεως, το νομικό καθεστώς της εγγυήσεως (γενικό σύστημα, επικουρική εγγύηση, αλληλέγγυα εγγύηση κ.λπ.) και τους ακριβείς όρους υπό τους οποίους ο εγγυητής μπορεί να υποχρεωθεί να αποδώσει την πίστωση. Μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ο λήπτης της πιστώσεως θα είχε συνάψει σύμβαση ασφαλίσεως προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιστροφή της οφειλής του, θα ήταν χρήσιμο να ενημερώνεται ο εγγυητής για τα ένδικα μέσα που ενδεχομένως θα διέθετε έναντι του ασφαλιστή.

62. Από την άποψη αυτή, οι υποχρεώσεις πληροφορήσεως που προβλέπει από την οδηγία 87/102 δεν φαίνονται επομένως να είναι προσαρμοσμένες προς τις ανάγκες των προσωπικώς εγγυουμένων, οι οποίοι δεσμεύονται υπό προσωπική ιδιότητα να εξασφαλίζουν την απόδοση ποσών καταναλωτικής πίστεως.

44 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις παρατηρήσεις της Επιτροπής (σημείο 7)· τις παρατηρήσεις του Siepert (σημείο III.6), και τα επιχειρήματα που ανέπτυξε η Γαλλική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

45 — Σημεία 15 και 18 των παρατηρήσεών της.

46 — Σημείο 9 των παρατηρήσεών της.

63. Διάφοροι παρεμβαίνοντες [47] υποστήριξαν επίσης ότι η εγγύηση εμφανίζει στενό σύνδεσμο με τη σύμβαση πιστώσεως. Υπενθύμισαν ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση Dietzinger, στηρίχθηκε στην ύπαρξη αυτού του συνδέσμου για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η εγγύηση μπορεί να εμπίπτει στην οδηγία 85/577.

Πράγματι, στην προπαρατεθείσα απόφαση, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «(...) η χορήγηση (...) πιστώσεως συνιστά υπηρεσία και η σύμβαση εγγυήσεως υφίσταται μόνον επικουρικώς σε σχέση με την κύρια σύμβαση, της οποίας, στην πράξη, αποτελεί συνήθως προηγούμενη προϋπόθεση» [48].

Το Δικαστήριο έκρινε ότι: «Ενόψει του στενού συνδέσμου μεταξύ της συμβάσεως παροχής πιστώσεως και της εγγυήσεως, η οποία διασφαλίζει την εκτέλεσή της, καθώς και του γεγονότος ότι το πρόσωπο που αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξασφαλίσει την επιστροφή οφειλής μπορεί να έχει την ιδιότητα του εις ολόκληρο συνοφειλέτη ή του εγγυητή, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να εμπίπτει σύμβαση εγγυήσεως στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας [85/577]» [49].

64. Η εγγύηση εμφανίζει πράγματι στενό σύνδεσμο με τη σύμβαση πιστώσεως από δύο απόψεις.

Αφενός, επί οικονομικού επιπέδου, οι πιστωτικοί οργανισμοί και τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα εξαρτούν συχνά τη χορήγηση πιστώσεως από τον όρον ότι ο λήπτης της πιστώσεως θα είναι σε θέση να εξασφαλίσει την επιστροφή της οφειλής του μέσω πραγματικής ή προσωπικής ασφάλειας.

Αφετέρου, επί νομικού επιπέδου, η εγγύηση συνιστά επικουρική σύμβαση σε σχέση με την κύρια σύμβαση, εν προκειμένω τη σύμβαση πιστώσεως. Η δυνατότητα, για τον πιστωτή, να στραφεί κατά του εγγυητή εξαρτάται επομένως από την ύπαρξη και την έκταση της κύριας οφειλής, της οποίας εξασφαλίζει την εξόφληση.

65. Εντούτοις, δεν είμαι πεπεισμένος από τους λόγους για τους οποίους το Δικαστήριο συνήγαγε την ύπαρξη αυτού του στενού δεσμού ότι η εγγύηση μπορεί να εμπίπτει στην οδηγία 85/577.

Η αιτιολογία της αποφάσεως Dietzinger επί του σημείου αυτού είναι, επιπλέον, λακωνική. Περιορίζεται στο να επισημάνει ορισμένα χαρακτηριστικά της εγγυήσεως — δηλαδή τη στενή της σχέση με τη σύμβαση πιστώσεως και το γεγονός ότι ο «παρέχων την ασφάλεια» μπορεί να έχει την ιδιότητα του εις ολόκληρον συνοφειλέτη ή του εγγυητή — για να θέσει, οιονεί αυτομάτως, την αρχή ότι η σύμβαση εγγυήσεως μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577.

47 — Βλ. τις παρατηρήσεις της Ισπανικής Κυβερνήσεως (σημείο 8)· τις παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως (σημείο 4.2)· τις παρατηρήσεις της Επιτροπής (σημείο III.1) και τις παρατηρήσεις του Siepert (σημείο III.4).

48 — Σκέψη 18.

49 — Απόφαση Dietzinger, σκέψη 20.

Βεβαίως, η αναφορά στον επικουρικό χαρακτήρα της εγγυήσεως καθιστά φανερό ότι το Δικαστήριο προέβη με την απόφαση Dietzinger σε ειδική εφαρμογή της αρχής accessorium sequitur principale [50]. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, καθόσον η σύμβαση πιστώσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577, η σύμβαση πιστώσεως πρέπει να ακολουθεί την τύχη της κύριας συμβάσεως.

66. Πάντως, το στοιχείο αυτό νομίζω ότι είναι ανεπαρκές για να δικαιολογηθεί, εν προκειμένω, η ενσωμάτωση της εγγυήσεως στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 87/102 [51]. Πράγματι, από το κείμενο, την οικονομία και τους σκοπούς της οδηγίας 87/102 προκύπτει σαφώς ότι το κείμενο αυτό δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε σύμβαση εγγυήσεως που συνάπτεται προκειμένου να εξασφαλιστεί η απόδοση ποσού καταναλωτικής πίστεως.

67. Όπως ορθώς τόνισε ο γενικός εισαγγελέας Jacobs στις προτάσεις του επί της υποθέσεως Dietzinger:

«Βεβαίως είναι αναμφισβήτητο ότι η οδηγία [85/577] αποσκοπεί στην προστασία των καταναλωτών. Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι όλοι οι καταναλωτές προστατεύονται από την οδηγία [85/577]: σε όλες τις περιστάσεις όπως άλλες οδηγίες που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, η οδηγία [85/577] εφαρμόζεται σε ορισμένες μόνο συναλλαγές (...)» [52].

68. Εν προκειμένω, η οδηγία 87/102 έχει εφαρμογή στις συμβάσεις πιστώσεως. Δεν νομίζω ότι έχει εφαρμογή στις συμβάσεις εγγυήσεως.

69. Τελειώνοντας, θα επιθυμούσα — όπως έπραξε και ο γενικός εισαγγελέας Jacobs στις προπαρατεθείσες προτάσεις του [53] — να επιστήσω την προσοχή του αιτούντος δικαστηρίου στο γεγονός ότι η διαπίστωσή μου δεν μπορεί να του στερήσει τη δυνατότητα να ερμηνεύσει διαφορετικά τον VerbrKrG. Πράγματι, το άρθρο 15 της οδηγίας 87/102 επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν σε ισχύ ή να θεσπίζουν αυστηρότερες διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους από τη Συνθήκη. Κατά συνέπεια, ουδόλως το κοινοτικό δίκαιο εμποδίζει το Landgericht Potsdam να κρίνει ότι, κατά το *γερμανικό δίκαιο*, σύμβαση πιστώσεως μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του *VerbrKrG*.

50 — Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τη σκέψη 22 της αποφάσεως Dietzinger, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι: «(...) από το γράμμα του άρθρου 1 της οδηγίας [85/577] καθώς και από τον επικουρικό χαρακτήρα της εγγυήσεως προκύπτει ότι στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας [85/577] μπορεί να εμπίπτει μόνο μια εγγύηση επικουρική συμβάσεως με την οποία ο καταναλωτής ανέλαβε υποχρεώσεις, στο πλαίσιο κατ' οίκον πωλήσεως, έναντι εμπόρου προκειμένου να λάβει απ' αυτόν αγαθά ή υπηρεσίες.»

51 — Όσον αφορά την οδηγία 85/577, βλ. τα επιχειρήματα που ανέπτυξε ο γενικός εισαγγελέας Jacobs στις προτάσεις του επί της υποθέσεως Dietzinger.

52 — Σημείο 39.

53 — Σημείο 43.

Πρόταση

70. Βάσει των προηγουμένων σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι:

«Σύμβαση εγγυήσεως συναπτόμενη από φυσικό πρόσωπο που δεν ενεργεί στο πλαίσιο της εμπορικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας και σκοπούσα στην εξασφάλιση της αποδόσεως πιστώσεως που χορήγησε πιστωτής σε τρίτο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη.»